

En lletra impresa

«ES DIARI»

**Manuel Cuyàs
Gibert**
Periodista

Quan feia el soldat as Castell, l'any 1975, abans i després de la mort de Franco, llegia sovint el diari *MENORCA*. El dirigia Mateu Seguí (maig 1916-2000), un metge que, segons lleigeixo en una nota de l'escriptor Josep M. Quintana, tot i venir d'ambients tradicionals i haver perdut part de la família en mans dels rojos durant la guerra creia que «el franquisme no era la solució». Una apreciació que, entre línies i amb totes les reserves en la militarissíma Menorca d'aleshores, al diari es feia evident. El *MENORCA* del doctor Seguí complementava la informació estrictament local amb una o dues pàgines que recollien l'actualitat d'Espanya i l'estranger, suficients per donar satisfacció als lectors que no volien o no podien adquirir un diari de caràcter generalista editat a Barcelona o Madrid. Seguí tenia ull periodístic i comercial. Com que llavors el periodisme ja em

començava a interessar vaig pensar a «exportar» el model a la meua ciutat. Un cop llicenciat, i ja amb llibertat de premsa, ho vaig intentar amb uns amics, i no ens en vam sortir. Quan em vaig incorporar a «El Punt» de Girona vaig veure el *MENORCA* realitzat. No dic que els impulsors d'El Punt l'imitessin i ni tan sols el conegues-

**On quedaria fixat
l'esborrany de la història de
Menorca sense el Menorca?
No cal enfil·lar-se tant: on es
recollirien els avisos
del dia a dia?**

sin, sinó que van arribar al mateix resultat: molta informació local i dosis suficients d'internacional.

Quan torno a *MENORCA* compro cada dia «Es Diari», que és com els seus clients l'anomenen per antonomàsia. Ha canviat molt, és clar, però la filosofia es manté. El que passa és que els temps són uns altres

i, segons em diuen del mateix diari, la crisi general de la premsa els afecta acusadament. Els lectors disminueixen, la publicitat també i les vocacions flaquegen

◆ **TINC AMICS MENORQUINS** que són displicents amb «Es Diari». El troben insuficient, li discuteixen aspectes formals i ideològics. Jo els dic: «conserveu-lo». Cap diari satisfà plenament els seus lectors. Ni tan sols als que el fan. Lluís Foix diu que el periodisme és el primer esborrany de la història. On quedaria fixat l'esborrany de la història de Menorca sense el *MENORCA*? No cal enfil·lar-se tant: on es recollirien els avisos del dia a dia? He estat a Menorca els primers dies d'agost, quan el «cas Pujol» bullia. Les informacions eren impecables. Tant com les opinions, per exemple la de Josep M. Quintana, citat al principi. La distància tempera els ànims.

El diumenge 3 d'agost l'avió correu es va espatllar i els diaris peninsulars no van arribar a Menorca. La quiòsquera plorava: «És el dia de tot l'any que venem més». Només podia oferir el *MENORCA*. Què hauríem fet, ella i nosaltres, sense el *MENORCA*?

Les coses senzilles

AGOSTO

Pau Faner
Escriptor

Quando suena el despertador estoy durmiendo a pierna suelta. Son las seis y media de la mañana. Después de la ducha, me meto en el coche con mi mujer y recorremos los 40 kilómetros que nos separan del aeropuerto. Todavía es agosto y hay tantos coches en la carretera comarcal como en la Nacional 2. Me vienen a la memoria las frases oídas a algunos políticos. *Tenim una bona carretereta; n'hi ha ben prou!* Pegado a las partes traseras de dos camiones y un autobús me doy cuenta de que *no n'hi ha ben prou*. Cuando llegamos, tras los trámites para aparcar en larga estancia, corremos a facturar con una compañía aérea que se llama *Vueling*, una que cuando se dispone a «volar» te desea buen «*vueling*». Por fortuna el cinturón no suena en el túnel de control de metales, de otro modo nos habrían tenido que cachear, que es un vocablo que debe venir de tocar las cachas. Hemos llegado a tiempo y sentimos una felicidad inmensa.

◆ **ECHO UN VISTAZO** a los libros del quiosco y me doy cuenta de que ninguno me interesa en ninguna de las lenguas que conozco, y de que hay libros en inglés, francés, italiano, alemán y castellano, pero no en catalán. Me siento a leer en el *e-book*. Pasa el tiempo y no nos llaman. El cartel de anuncios electrónico pone *delayed* y retrasado: parece un insulto. Cuando lleva ya una hora de retraso vamos a preguntar si hay para mucho. Uno que tiene una «aplicación» en el móvil dice que el vuelo está cancelado, y que el siguiente también lo está. El empleado dice que no, que sólo está retrasado. El otro dice que a ver si nos van a avisar a las siete de la tarde. El empleado asegura que eso no lo ha visto él en seis años que lleva en el puesto. Nos dan un *ticket* de seis euros por persona para tomar un refrigerio. Al cabo de otra hora el empleado de los seis años en el puesto está rodeado de gente como el panal de rica miel de Samaniego, al que dos mil moscas acudieron. Ahora dice que el vuelo está cancelado, y que lo mejor que podemos hacer es ir a facturación y buscar otro vuelo. Encontramos billete para las dos y media. Buscamos un restaurante bajo el calor del mediodía y nos dicen con malos modos que no abren hasta la una. Comemos en el aeropuerto esa comida de plástico que suelen servir allí por el doble del importe del refrigerio subvencionado. Cuando al fin salimos el tablero electrónico todavía asegura que el vuelo está retrasado, igual que el siguiente. Ya lleva 5 horas de retraso. La explicación que se nos da consta de una sola palabra: «Agosto».

El meu mirall

CONTES RELLEGITS

Eladi Saura
Jubilat

Per què tantes persones no llegeixen mai novel·les ni llibres de contes, amb les satisfaccions que tal lectura els podria procurar? Si formau part dels qui desaprofiten aquesta plaent i econòmica forma d'omplir tants i tants dels nostres moments d'oci, sempre sou a temps de rectificar. El món de la literatura és una pura meravella, una font de plaer que raja sense interrupció. La humanitat és diversa i sempre trobarem algú que ens retraurà la poca o nul·la utilitat de la literatura. «I per a què serveix?» podrien ser les seves desdenyoses paraules. Un conegut poeta d'Alaior ens en dóna, en el seu darrer llibre i citant un manual escolar, una senzilla i contundent resposta: «La literatura serveix per fer més agradable la vida». Clar i net, una evidència absoluta, una veritat com un temple. No importa dir que la literatura té altres virtuts, una d'elles la d'ajudar-nos a conèixer millor els altres i a nosaltres mateixos. I ara, sense sortir de la qüestió, acab aquest paràgraf amb un brevíssim diàleg tret del mateix llibre de l'esmentat escriptor alaioren: «Vostè sembla una persona que ha viscut molt. Sí, he llegit bastant.»

Una novel·la no és un conte llarg, ni un conte una novel·la curta. Cada gènere literari té els seus propis recursos expressius. I cadascun de nosaltres les seves preferències. Jo mateix, lector de novel·les durant anys i anys, des de ja fa un cert

temps tenc tendència a llegir més contes que novel·les, i més assaigs que narracions. Són ben poques actualment les novel·les que llegesc fins al final (habitualment em cansen abans d'arribar a la pàgina 40). Amb els contes, i per sort, no em passa tant.

Crec recordar que de jove em pensava que quan arribaria a vell -ara ja ho som- ocuparia un bon tros del meu temps quotidià -la gran riquesa dels jubilats- rellegint. No ha estat així. Gairebé tots els llibres que començ em són de primera i probablement única lectura. Les novel·les rellegides per mi en tota la vida no deuen arribar a deu. Són nombrosos, en canvi, els contes que he llegit una i altra vegada. Hem de tenir present, tanmateix, que a una novel·la hi hem de dedicar molt més de temps -hores- que a una narració curta.

Tot seguit voldria recomanar-vos els quatre contes als quals crec haver prestat més atenció al llarg dels anys, històries que m'han fet una agradable companyia des que els conec i que no m'han cansat mai.

D'un d'ells ja vaig parlar-ne no fa gaire en «Es Diari». Es tracta de l'entendridora «La dama del canet», una de les obres mestres del rus Anton Txèkhov, el drama de l'amor impossible entre una dona i un home, tots dos casats però no entre si. Aquesta preciosa relata de Txèkhov constitueix una esplèndida mostra de la capacitat d'empatia del narrador rus amb els personatges que van desfilar per la seva

obra.

Una altra narració que també, i molt breument, vaig comentar al Menorca és «La cabellera», del francès Guy de Maupassant. D'adolescent, quan encara no coneixia ni de nom aquest escriptor francès, me'n vaig comprar un llibre, a l'atzar. Des de llavors fins ara he continuat llegint la seva obra -sis novel·les i una gran quantitat de contes-, i pens seguir-ho fent. A «La cabellera», Maupassant ens explica, amb una gran elegància i respecte cap al protagonista, la passió amorosa d'un refinat feticista devers la dona creada per la seva fantasia a partir de la cabellera que troba dintre d'un moble d'antiquari.

M'ho he passat molt bé en diverses ocasions llegint i rellegint els contes d'Edgar Allan Poe. El meu preferit és el probablement més curt, «El retrat oval», narració que em sembla que es presta a diferents interpretacions. Jo la veig com una pugna entre la vida real i la vida dins l'art. En aquest relat, la intensa passió creadora del protagonista causa involuntàriament la mort de la seva muller: la força vital d'aquesta va fluir progressivament cap al retrat que li pinta el marit.

I per enllestir l'article només em resta parlar d'«A l'altre costat de la paret», conte del nord-americà Ambrose Bierce que m'ha emocionat totes les vegades que l'he llegit. El tema d'aquesta narració torna a ser un amor frustrat. En la protagonista, una fràgil i sensible joveneta, visiblement necessitada d'afecte -que em recorda una mica la txekhoviàna dama del canet-, hi veig una d'aquestes dones que fàcilment ens susciten, als humans de sexe masculí, una delicada i dolça atracció, que si no és amor s'hi assembla molt.

